

[Horn.]

er knyttet som bilag 7 til det af ministeren fremsatte lovforslag om folkeskolen.

Udviklingen skrider hurtigt frem i vor tid. I erhvervslivet er der sket store forandringer i de seneste år, ligesom hele fritidsproblemet har skiftet karakter, og ingen kan være blind for, at dette problem yderligere vil skifte karakter i den nærmeste fremtid. Det er to forhold, som har meget nær forbindelse med den opvoksende slægts oplæring og opdragelse, og som må drages med ind i vore overvejelser uden derfor at ændre skolens målsætning, som for så vidt kan klares på grundlag af den formålsparagraf, som folkeskoleloven af 1937 indeholder.

Den forhandling, vi her fører om disse forslag, er resultatet af års drøftelser i befolkningen. Man erkender, at den hidtidige opbygning eller struktur af vort skolevæsen ikke svarer til de forventninger, man stillede til skolereformen af 1937. Ordningens tilstrækkelighed må vi i dag anse for at være mindre, end da man i sin tid vedtog loven. Skolelovene af 1814 og 1903 kom som ganske naturlige tilpasninger til deres tid. Man må også sige om reformen af 1937, at den var en reformlovgivning, som netop tog sigte på at tilpasse skolelovgivningen til det tidsafsnit, som man gennemlevede i 1930'erne, og så langt man kunne se fremefter.

De af undervisningsministeren fremsatte lovforslag til sigter som 1937-loven først og fremmest at afbøde de skæve virkninger af 1903-loven. Den skarpe deling af børnene går i dag mere på tværs af samfundsudviklingen end nogensinde tidligere. En samling og et samarbejde i skolen er som i alle andre livsforhold vor tids ledende motiv. Ministeren markerede i sine fremsættelsestaler de historiske stationer frem til i dag og pegede på, at allerede ved 1903-lovens gennemførelse lød der ængstelige røster for, at skævheden i delingen af børnene kunne komme til at forvolde psykisk skade. En sådan ængstelse har tilsyneladende ikke præget det udvalg, som afsluttede forhandlingerne i 1937, idet man af disse forhandlinger vil kunne se, at der var ingen, som udtrykte betænkeligheder, men tværtimod betragtede man 1937-reformen, som om den var endelig. Under samme vilkår er de

her foreliggende forslag kommet frem, også med udgangspunkt i en krigstid, og efter krigstiden skærpede debatten. Jeg skal ikke komme ind på enkeltheder vedrørende manglerne, men henviser til den højtærede ministers fremsættelsestale (sp. 28 ff.) og til folkeskolelovforslagets bemærkninger vedrørende de vanskeligheder, der skabes ved delingen for den fri mellemskoles og eksamensmellemskolens elever.

Da Borgbjerg i 1934 fremsatte det første forslag til den reform, vi fik i 1937, fremhævede han, at man ville søge at skabe den fornødne balance mellem den almene folkeskole og eksamensmellemskolen og iøvrigt at nærme den almindelige folkeskole til det praktiske liv, så langt som det nu engang er gørligt og foreneligt med den almindende undervisning og opdragelse. Der er selvfølgelig ingen, der tænker på at gennemføre en reform, som skulle fravige det princip, at det først og fremmest er den almene uddannelse, man må lægge hovedvægten på. Vi har altså samme udgangspunkt i dag.

Efter meget møjsommelige forhandlinger lykkedes det i 1937 det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) som undervisningsminister at gennemføre den i årevis ventede reform, som alle troede ville skabe balance i skolebilledet. Vi fik paralleliteten i den gaffeldelte mellemskole, og det er interessant, som jeg før nævnte, at lægge mærke til, at ingen havde betænkeligheder med hensyn til reformens tilstrækkelighed. Forhåbningerne om, at man kunne lette trykket fra de højere skoler, slog ikke til. Den frie mellemskole, som man stillede så store forventninger til, indfrie ikke disse forventninger.

Jeg har tydeligt i min erindring, hvordan tusinder af småhjem forventede, at 1937-reformen ville give en rimelig social opstigningsmulighed også for deres børn. Disse forventninger har altså ikke slået til, og vi kunne i lang tid diskutere årsagerne til, at det ikke er lykkedes at få mellemskolen ført frem til det, der egentlig var hensigten med den. Vi betragter det imidlertid som nytteløst at optage en sådan diskussion, og vi ved, at lærerorganisationerne har taget samme standpunkt; det er kommet klart til udtryk i den fællesbetænkning, som blev afgivet i 1952. Heri fremhæver